

Predgovor

Lutke su nas odabrale : Retrospektivni izbor odabranih tema i razgovora Vlaste Pokrivke knjiga je kroz koju se prije svega prožimaju različite perspektive sagledavanja lutkarstva kao umjetnosti pa se tako otkrivaju perspektive autora, umjetnika, lutkara, režisera, odgojitelja praktičara, pedagoga i umjetničkog voditelja kazališne družine Kvak. Poglavlja u knjizi bilo da se odnose na odabrane teme koje se tiču lutkarstva, lutke i utjecaja na djete ili pak autoričinog umjetničkog i pedagoškog djelovanja otkrivaju duboko razumijevanje i promišljanje lutkarstva, ljubav i povećenost ovoj umjetnosti i djetetu kao recipijentu navedene umjetničke forme. Knjiga je svojevrsno svjedočanstvo dugogodišnjeg djelovanja autorice, te prikazuje svestranu osobu koja živi ono o čemu piše te čiji je rad godinama bio nadahnuće mnogim generacijama odgojitelja, učitelja te svih koje zanima lutkarstvo. Biti lutkarom i zvati se lutkarom u punini značenja te riječi nije nimalo jednostavno. Naime lutkarstvo je interdisciplinarna umjetnost, umjetnost satkana od likovnosti, glazbe, plesa, pokreta, govora i književnosti. Umjetnost koja u sebi integrira druge umjetnosti, umjetnost koja prvo treba imati u svom vidokrugu djeteta, jer u većini slučajeva lutka kao osnovno izražajno sredstvo lutkarstva obraća se djetetu, poziva ga na komunikaciju, interakciju i igru. Stoga lutkar animirajući lutku ne smije zaboraviti svog gledatelja već mu treba pružiti stiliziran svijet koji ono može razumjeti, koji će ga razveseliti, pružiti nove spoznaje, iskustva te dotaknuti njegov osobni imaginativni svijet.

Umijeće je biti lutkarom koji lakoćom barata mnogim umjetnostima kako bi stvorio vlastitu, jedinstvenu, originalnu i neponovljivu, a da pritom poznaje i cijeni svoju publiku, promišlja o kontekstu koliko umjetnost lutkarstva, igre lutkama i lutka sama znače djetetu, djeluju na njegovo odrastanje i kvalitetu djetinjstva. Vlasta Pokrivka je ta lutkarica, ali i mnogo više! Ona je lutkarica u punini i višesložnosti i interdisciplinarnosti ove riječi. Svojim zanosom i stvaranjem satkala je vlastiti svijet originalnih, neponovljivih Vlastinih lutaka, svijet Kazališta Kvak, svijet tikvića. koji je upravo takav kakav je savršen i nudi puno više od primjerice onih do najsitnijih detalja promišljenih i figurativno kreiranih lutaka koje možemo vidjeti u kazalištima lutaka. Lutke Vlaste Pokrivke bliske su djetetu, njegovu načinu razmišljanja i viđenja svijeta koji ga okružuje. Te lutke vas na prvi pogled očaraju i obrađuju svojom jednostavnošću, duhovitom dosjetljivošću i asocijacijom kojom je uporabni predmet

ili tikvica lakoćom preobražena u scenski lik, lutku. Takve lutke bliske su djetetu jer upravo je dijete onaj prirodni lutkar koji stalno zamišlja život svojih igračaka i predmeta koji ga okružuju, spontano pokretom i glasom daje predmetu život. Kada promovirate lutkarstvo na ovakav samo naizgled jednostavan način, gdje demistificirate proces kreacije lutkarske predstave, nudite jednostavna rješenja za izradu lutaka, scenografije u tom slučaju za dijete napravili ste najveći mogući spektakl, ponudili ste mu mogućnost da istražuje svijet predmeta i materijala na način kako ga spontano od malih nogu istražuje i poručili ste mu da je to pravi put. To je princip kako se dijete igra lutkama i u takvom pristupu lutki leži neprocjenjiv potencijal o kojem je autorica progovarala na mnogo načina kroz svoj rad pišući i istražujući pedagošku perspektivu te mogućnosti koje lutka pruža djetetu, promišljajući značaj igre, kreativnosti koju nastoji potaknuti kod svoje publike koristeći se svim mogućim sredstvima, čas pjesmom, čas tekstom koji progovaraju kroz lutku i njen život na sceni. Fotografije lutaka svjedoci su mnoštva asocijacija autorice, gdje je primjerica četka pretvorena u psa i ta mogućnost transformacije predmeta u živo biće krije samu srž lutkarsva. Ta mogućnost preobrazbe predmeta u lutku koja animacijom pred očima publike započinje svoj život trenutno zaokupira pažnju publike što omogućuje duboko uranjanje u predstavu.

Međutim jedno je biti ovakav vrstan lutkar, a umijeće je svoj umjetnički rad opisati i promatrati iz različitih perspektiva poglavito pedagoške.

Promišljanje Vlaste Pokrivke u sferi lutkarstva vidljivo je iz priloženih odabranih stručnih radova i razgovora koji se temelje na dubokom razumijevanju djeteta, djetinjstva te djetetove potrebe za lutkom. S druge strane autorica na vrlo koncizan, jasan i poglavito stručan način utemeljen na pedagoškim postavkama opisuje djelovanje lutke na dijete, gledatelja, na poticanje stvaralaštva, emocionalnog i moralnog razvoja, ali i na stvaranje pozitivnog socio-kulturalnog okruženja, socioemocionalnih odnosa i komunikaciju.

Pogled Vlaste Pokrivke na lutkarstvo jedinstven je, a teme o kojima piše bez obzira što su minule godine i dalje su vrlo aktualne i inspirativne te potiču promišljanje uloga lutke posebice u odgoju i obrazovanju djeteta rane i predškolske dobi. Njena perspektiva praktičara svojevrсна je refleksija koju pretače u svoje pisanje o lutki i njenom djelovanju na dijete. Takva perspektiva je rijetka i zato je vrijedna. Jedno je kad znanstvenik provodi istraživanje o utjecaju lutke na dijete ili upotrebi lutke u odgojno-obrazovnoj sferi, međutim sasvim drugačije je kad lutkarica promatra svoju publiku očima praktičara, očima pedagoga te svjesno odabire teme koje će djeci pružiti poticaj, usrećiti ih, potaknuti na maštanje, razmišljanje i na vlastitu kreaciju.

Objavlivanje ove knjige umjetničkom i pedagoškom djelovanju Vlaste Pokrivke daje se značaj kakav autorica i njen rad zaslužuju.

Velik doprinos strukturi knjige, odabiru tema o kojima je autorica pisala i umjetničkih radova te okupljanjem na jednom mjestu prepisuje se uredniku dr.sc. Branimiru Mendešu koji je svojim znanstvenim istraživanjem pedagoških utjecaja na razvoj ranog i predškolskog odgoja u našoj zemlji prepoznao vrijednost bogatog djelovanja Vlaste Pokrivke i njenog doprinosa umjetnosti lutkarstva, ali i samoj pedagoškoj misli.

doc.dr.sc. Marijana Županić Benić
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu